Газета издается на балкарском языке с 1924 года.

Интернет-версия: zaman.smikbr.ru

ЗАМАН

2013 жыл 30-чу март, шабат кюн.
№№ 56-57 (19228)

Багъасы 6 сомду

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Жыйылыу

Он жылны - наркотиклеге къажау кюрешде

Къабарты-Малкъарда наркотиклени хайырланыу бир халдады эм аланы сатыучула, хайырланылыучула ышанныгылы контрольдадыла деген оюмгъа келгендиле Наркотиклени жайылырларына къажау кюрешген республикалы комиссияны членлери.

Аны жыйылыуун ача, Комиссияны председатели, КъМР-ни Башчысы Арсен Каноков, наркополицияда къуллукъ этгенлени РФ-ни Наркоконтролюну федеральный службасыны 10-жыллыкъ байрамы бла алгъышлай, былай дегенди: «Бу службаны къурау бек тюз болгъанын заман кёргюзтгенди. Уллу иш этилгенди, сизни хайырыгъыздан мингле бла жаш адамла наркоманиягъа берилмей, жашауда кеслерине тийишли орун тапхандыла».

Республиканы Башчысы РФ-ни Наркоконтролюну федеральный службасыны КъМР-де Управлениясыны начальнигини орунбасары, полицияны подполковниги Николай Соловьёвха Къабарты-Малкъар Республиканы Сыйлы грамотасын, Управлениялы бир къауум къуллукъчусуна ыспас-бюсюреу къагъытла бергенди.

Управлениялы начальниги, полицияны генерал-майору Къулбайланы Руслан 2012 жылда наркотиклени законсуз сатыу бла байламлы аманлыкъланы ачыкълау эм аланы жолларын кесиу жаны бла ишлени тамамлау къалай баргъанын билдиргенди эм комиссияны членлерини эслерин «аптека наркоманияны» халына, болумуна бургъанды. Ол айтханнга кёре, республикагъа наркотикледи деп, шарт тохташдырылмагъан кёп дарманла келтириледиле, алай аланы наркотик кючлери барды. Республикалы наркология диспансерде, ол тюрлю таблеткаланы ичип, наркоманла болгъанла бардыла.

Къулбай улу наркотиклери болгъан кондитер шах-шахны сатыу жаны бла бир тюрлю шарт норматив-право акт болмагъаны бу уулу затха къажау кюрешни къыйматлы бардырыргъа чырмаулукъ этгенин белгилегенди. Министерстволаны бла ведомстволаны бирге ишлеулери «аптека наркоманияны» кенг жайылыууну жолун кесерге болушурукъду.

Север-Кавказ Федеральный округда Наркоманиягъа къажау комиссияны управлениясыны аппаратыны начальниги, полицияны полковниги Игорь Горьков Россейни Наркотиклеге контроль этиу жаны бла федеральный службасыны директоруну атындан Наркоконтрольну органлары кеслерини борчларын толтурурларына себеплик этгени ючюн КъМР-ни Башчысы Арсен Каноковха Федеральный службаны Сыйлы грамотасын, КъМР-ни Парламентини Председатели Чеченланы Ануаргъа «Наркоконтрольну органларына себеплик этгени ючюн» майдал, КъМР-ни Жамауат эм экономика къоркъуусузлугъуну советини секретары Руслан Ешугаовха бла КъМР-ни прокурору Олег Жариковха «ФСКН-ны 10-жыллыгъы» майдалла бергенди.

Наталья МАРШЕНКУЛОВА.

Саугъалау

Машинала ишлеуде къыйыны ючюн

Россей Федерацияны Президентини 2013 жылда 19-чу мартда чыгъарылгъан 243-чю номерли Указы бла **Кузнецов Владимир Михайловичге** - «Кавказкабель» кабель завод» жабыкъ акционер обществону генеральный директоруна - машинала ишлеуде къыйыны эм кёп жылланы ахшы урунңганы ючюн «Россей Федерацияны машинала ишлеуюню сыйлы къуллукъчусу» деген ат аталгъанды.

Башламчылыкъ

«Россельхозбанк» социальный программалагъа киргенди

«Россельхозбанк» акционер общество «Ипотечное жилищное кредитование» деген кредитге жаш юйюрлеге деп аналыкъ капиталны хайырланыр ючюн энчи программаны къурагъанды.

«Жаш юйюр» деген программаны болумларына кёре, кредитни заемщикледен бири алыргъа боллукъду, башхача айтханда, аланы жыл санлары 35-ден атламазгъа эм паспортларында бири юйюр къурап жашагъанларына шагъатлыкъ этген тийишли жазыулары болургъа керекди.

Тёленнген ахчаны биринчи суммасы сатылып алыныракъ журтну 10 процентин тутарыкъды. Программагъа кёре, жаш юйюрге энчи болумланы къурау, алыннган кредитни битеу суммасын тёлеп башлауну болжалын, къурулуш ишле бардырылгъан кезиуде къайтармазгъа онг береди. Дагъыда алагъа сабий тууса, анга юч жыл болгъунчу, кредитни артха бермей турургъа боллукъду.

Андан сора да, банк жашау журтну ипотекагъа алгъанлагъа аналыкъ капиталлары ала бла финанс операцияла этерге эркинликлери болгъанлагъа энчи болумла къурагъанды.

Аны энчилиги - аналыкъ капиталны юсю бла биринчи тёлеулени этип башлауду, деп билдиргендиле «Россельхозбанкны» КъМР-де управлениясыны пресс-службасындан.

Бизни корр.

Тёгерек стол

Тарыхны дерслерин унутмай, алгъа барыргъа

Малкъар халкъны жангырыууну кюнюне аталып КъМР-де миллет-культура араланы эмда жамауат организацияланы келечилерини къатышыулары бла «тёгерек стол» бардырылгъанды. Аны Асламлы информация органланы, жамауат эм дин организацияла жаны бла министерство къурагъан эди.

Тюбешиуню ача, ведомствону башчысы Мухадин Кумахов 28-чи март таулулагъа уллу байрам болгъанын чертгенди. «Туугъан журтларындан зор бла кёчюрюлген адамла Орта Азияда бла Къазахстанда 13 жыл тургъандыла. Болсада ала, миллет энчиликлерин тас этмей, туугъан журтларына, ата-бабаларыны къабырларына артха къайтхандыла. Бюгюн а таулула республиканы айнытыуда тийишли жер аладыла, окъуудa, урунууда да жетишимлидиле. Таулула сынагъанны эсгерирге, ол къыйынлыкъдан оюмубузну айтыргъа жыйылгъанбыз», - дегенди.

Министрни орунбасары Гергъокъланы Жамбулат да жыйылгъанланы ачыкъ ушакъгъа чакъыргъанды. «Къабарты-Малкъарда жюзден аслам миллетни келечиси жашайдыла, биз бир къолну бармакъларычабыз. Республика миллетлеге кёре чачылады, деген къоркъуу тюшген кезиуде окъуна, халкъла бирге болургъа сюйгенлерин кёргюзтгендиле», - дегенди ол.

Уллу Ата журт урушну эм урунууну ветеранларыны советини башчысы Мухаммед Шихабахов а кёчгюнчюлюкню ачылыгъын бютюнда къаты фашистле бла урушда жанларын-къанларын аямай сермешген таулу жашла сынагъанларын чертгенди. «Ала хар кюнден да ёлюмню кёзлерине къарагъандыла. Ол кезиуде уа аланы юйюрлерин киши жерине ашыргъандыла», - дегенди.

Таулула туугъан журтларына къайтханлы 56 жыл озгъанлыкъгъа, халкъ сынагъан къыйынлыкъланы унутургъа жарамайды. Аны юсюнден ёсюп келген тёлюге дайым да айтып, аны аллай иш бир заманда да къайтарылмазча юйретирге кереклисин да белгилегенди ол. «Алай бюгюнлюкде къабартылыланы бла малкъарлыланы араларында келишмеулюклени юслеринден эшитсем, жюрегим къыйналады. Ол терсди, биз бирге болургъа керекбиз», - дегенди ол сёзюню ахырында.

Тюбешиуге Социалист Урунууну Жигити Моллаланы Шарафутдин да къатышхан эди. Ол битеу халкъ бла бирге 12-жыллыгъында кёчюрюлген эди. «Биз 13 жылны комендантланы айтханларындан чыкъмай жашагъанбыз», - дегенди.

«Алан» организацияны КъМР-де башчысы Жаболаны Жабраил да Къазахстанда туугъанды. «Халкъ къыйын болумда жашагъанды, кёпле аны кётюралмай ёлгендиле. Къалгъанла туугъан журтларына къайтханлары ючюн Аллахха шукур этеме», - дегенди.

Ол «Алан» организация миллетле аралы келишиулюк жанлы болгъанын да чертгенди. «Биз барыбыз да къарындашлабыз эмда Россейни уллу юйюрюнде жашайбыз», - деп белгилегенди.

Жабо улу политика репрессиялагъа тюшген халкъланы асламы кёчюрюлгенлеринден сора 50 жыл озгъанлай, ол кюнню белгилемегенлерин айтханды. «Жашаубузну саулай къара кийип ётдюрюрге жарамайды», - дегенди ол.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Республикбыз Малкъар халкъны жангырыууну кюнюн къууанчлы халда белгилегенди

28-чи мартда Къабарты-Малкъарны битеу шахарларында, район араларында, эллеринде къурманлыкъла этилгендиле, той-оюн бардырылгъанды. Профессионал артистлени бла художестволу самодеятельность коллективлени къатышыулары бла аламат концертле кёргюзтюлгендиле.

Андан сора да, «Туугъан жерибизге махтау,сый да!», «Биз бу кюн келлигине ийнаннганбыз!», «Къадарыбыз-жолубуз да бирди!», «Ёхтемленеме тау жерим сени бла!», «Малкъар: заман эм къадар» деген атла бла тематика ингирле, тюбешиуле, сурат кёрмючле, спорт эришиуле бардырылгъандыла.

Бюгюн биз окъуучуларыбызны аланы бир къауууму бла шагъырей этебиз.

КОНЦЕРТ

Алгъышла, жырла да - байрам ючюн

Малкъар халкъны жангырыу кюнюню аллында Къырал концерт залда къууанчлы концерт бардырылгъанды. Ары КъМР-ни Правительствосуну Председателини орунбасары Мухамед Кодзоковну башчылыгъы бла Правительствону членлери, Парламентни таматасы Чеченланы Ануар, депутатла, министрле, къырал учреждениялары, жамауат организацияланы келечилери, районладан къонакъла, шахарчыла да келген эдиле.

Ингирни «Балкария» къырал фольклор – этнография тепсеу ансамбль ачханды. Андан сора сахнагъа Мухамед Кодзоковну чакъыргъандыла. Ол республиканы Башчысы Арсен Каноковну малкъар халкъны байрам кюнюне аталгъан сёзюн окъугъанды. Анда Арсен Баширович Парламентни, Правительствону, кесини атларындан да Жангырыу кюнлерин белгилеген таулуланы алгъышлагъанды. Малкъар халкъ, башхала бла бирге уллу къыралны экономика, социальный, культура жашауларына да тири къатышып, аны айныууна къошумчулукъ этип, кесини жерин алгъанын да чертгенди республиканы Башчысы.

Ахыры 2-чи бетдеди.

НАЛЬЧИК

Тири къатышхандыла

Байрам кюн бардырылгъан къууанчлагъа керти окъуна жаш адамла аслам къатышхандыла. Ала уллу къауум болуп, кими атда, кими машиналада республикабызны, миллетибизни да байракъларын чайкъалтып, Ленин проспект бла жарыкъ макъамла сокъдуруп алай ётгендиле. Сора тюбеген майданларында тохтап, той этгендиле, тепсегендиле, жырлагъандыла. Ол къууанчла Абхазия майданда кечгеге дери баргъандыла.

Малкъар театрда уа Жангырыуну кюнюне аталып, «Таулу той» деген концертле къуралгъандыла. Ала бири сагъат бешде, башхасы сегизде болуп бёлюннгенликге, алагъа келген адамла сыйынып болмазча эдиле. Аланы юч сагъатны ичинде къарачайлы,малкъарлы жырчыладан жыйырмагъа жууугъу эрикдирмей тургъандыла.

ТЕКУЛАНЫ Хауа.

Элни даражасын кётюргенлеге - махтау, сый да

Хасаниячыланы уа элни Культура къаласыны аллында узун столла, эт бише тургъан къазанла сакълай эдиле. Маданият юйню ичинде уа концерт бара эди. Республикада аты байрамгъа келгенлени къууандыргъандыла, кёллерин кётюргендиле.

Жырланы, тепсеулени араларында кезиучюкледе Хасанияны администрациясыны башчысы Азаматланы Къайсын элни жамауат жашауна тири къатышхан бир къауум адамгъа сыйлы грамотала, ахча саугъала да бергенди. Аланы араларында Ветеран советни башчысы Тогъузаланы Магомет, Тиширыу советни члени Жангоразланы Зоя, амбулаторияны таматасы Созайланы Валентина, Нальчикде 1-чи номерли музыка школну филиалыны директору Хозаланы Марзият, 74-чю, 21-чи, 39-чу номерли сабий садланы таматалары Хочуланы Зайнаф, Атталаны Надежда, Гасыланы Людмила да бар эдиле.

Азаматланы Къайсын белгиленнгенлени саугъалайды.

Ол кюн дагъыда устазла, тюрлю-тюрлю олимпиадалада, конкурслада хорлагъан окъуучула да саугъаланнгандыла.

Малкъар халкъны жангырыууну кюнюне жоралланнган байрам ингирге дери баргъанды. Аны къураугъа уа элли жашла Моллаланы Алим, Хочуланы Алий, Тюбейланы Алим, Къарчаланы Рашит къатышхандыла, анга кеслерини къыйынларындан юлюш этгендиле. Айтылгъан Гергъокъаланы Халимат, Хозаланы Лейля, элде 74-чю номерли сабий сад-школ учреждениягъа жюрюген сабийле, дагъыда кёп башхала жырлары, тепсеулери бла

ХОЛАЛАНЫ Марзият .

Ариу ауазларын эшитдиргендиле

Кенже элде жашагъанлагъа къонакъгъа Къарачай-Черкес Республикадан поэт,композитор эм жырчы Тамбийланы Къасбот, Север Осетия-Аланиядан Карина Царикаева, Камилла Лалиева да келген эдиле.

Концерт башланырдан алгъа уа анга жыйылгъанланы элни администрациясыны башчысы Олег Пшеноков Малкъар халкъны жангырыууну кюню бла алгъышлагъанды. «Кёчгюнчюлюкню ачыуун энди киши да сынамасын. Биз а, къабартылыла бла малкъарлыла, бу гитче элде бир бирни ангылап, бир бирге билеклик эте, энтта кёп жылланы жашайыкъ. Бизни бушууубуз,къууанчыбыз да бир болгъанын ма бюгюн сизни бери жыйылгъаныгъыз да шагъатлыкъ этеди»,-дегенди.

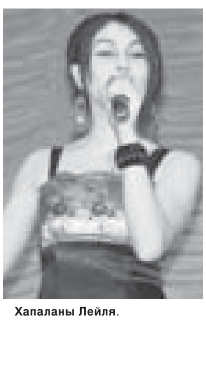

Хапаланы Лейля.

Олег Пшеноков.

Аны алгъыш сёзюне къошулуп, КъМР-ни Журналистлерини союзуну председателини орунбасары Шауланы Разият да малкъар халкъ сынагъан кёчгюнчюлюк азапны энди бир миллет да сынамасын, дегенди.

АДИЛЛАНЫ М.

Алгъышла, жырла да - байрам ючюн

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Кезиу жыргъа, музыкагъа, тепсеуге берилгенинде, алгъа Тёппеланы Алим алгъышлагъанды ары келген жамауатны. Кёп жылладан бери йнагъыбыз болуп тургъан Улбашланы Азнорну репертуарындан «Тау башларын сылай баралла...» деген жыр байрамгъа къуат бергенди. Сёзсюз, «Балкарияны», «Кабардинканы», «Терские казаки» ансамбллени номерлерин да ары келгенле жаратхандыла.

«Балкарияны» къыз къауумну кёргюзтген жангы тепсеулери лирикалыгъы, тепсеучюлени чыпчыкълагъа ушагъанлыкълары бла эсде къалгъанды. Сахнаны фахмулу сабийле алып, жырлап, тепсеп, назму айтып, художестволу гимнастика бла къатышдырсала, бир сейир жарыкълыкъ, къууанч алады жюреклени. Концертде айтханлай, быллай хунерли жаш тёлю ёсюп келгени барыбызгъа да асыуду.

Жаш жырчыла да болгъандыла байрам ингирде. Къабардокъланы Зухура, Атталаны Сагъыт, Жаболаны Замират, Рустам Абаноков аладандыла. Ала кючлю ауазлары, ариу жырлары бла да сюйдюредиле кесслерин.

Белгили жыр усталаны да сакълагъандыла ары келгенле. Хар замандача, Ольга Сокурова номерин театргъа бургъанды. «Ийман» ансамбль къабартылы жырчы Ауес Зеушев бла тауча жырлагъанларына юйретип къойгъандыла къараучуну. Ала «Нальчик кечелени» терен сезим бла айтхандыла.

Байрам концертни жарашдыра, республикада жашагъан халкъланы араларында шуёхлукъгъа эс бурулгъаны туура эди. Аланы келечилери, сахнагъа кезиу – кезиу чыгъа, малкъарлыланы алгъышлай, ала да ол байрамдан кенгде къалмагъанларын кёргюзтгендиле. Концерт «Кабардино-Балкария» деген жыр бла бошалгъаны да анга шагъатлыкъ эте эди. Жырчыла аны айтхан кезиуде, битеу бу ингирге къатышхан коллективле, артистле барыда, сахнагъа чыгъып, байрам къууанчлы халда жабылгъанды.

САРАККУЛАНЫ Асият.

ЧЕРЕК РАЙОН

Жарыкъ тепсеуле, къурманлыкъ къангала

Черек ауузда жашагъанла байрамны малкъарлыланы бу магъаналы киилерине аталгъан автопробегден башлагъандыла. Кыйын тау жолла бла ётерик жашланы ашыргъандан сора, адамла Къашхатауда Культура юйге, кёллери кётюрюлюп, жыйылгъандыла.

Темиржанланы Махти.

Аланы алгъышларгъа уа Нальчикден КъМР-ни Правительствосуну Председателини биринчи орунбасары Уяналаны Казим, Конституция сюдню башха къуллукъчула келгендиле.

Мында байрамны къургъанла ол не къадар магъаналы, сейирлик да болур, ол хар кимни да эсинде къалыр ючюн кюпларындан келгенни аямагъанлары кёрюнюп тура эди. Къууанчлы ингирни уа Къашхатауну «Къууанч» той-оюн къууну жарыкъ тепсеу бла ачханды. Ызы бла сахнагъа Уяналаны Казим чыкъгъанды. Ол жыйылгъанланы, аланы бетинде уа районда, республикада жашагъанланы барысын да алгъышлагъанды эмда Черек районну айныууна къыйын салгъан, медицинада, культурада, башха сферелада да кёп жылланы бет жарыкълы урунгган бир къууум адамгъа республиканы Правительствосуну атындан сыйлы грамотала, ыспас-биюсюреу къагъытла да бергенди. Алагъа тийишли болгъанланы араларында хурметли акъсакъалыбыз Улбашланы Азнор, Къудайланы Джульетта, Шамсудин Шарифов, Къулбайланы Даниял, Мокъаланы Марат бар эдиле.

Районну администрациясыны башчысы Темиржанланы Махти уа къыска сёзюнде таулула Орта Азияда къалай жашагъанларыны, андан тугъан журтларына къайтханда да, биогюлмей, тюз ниетли ишлегенлерини, Уллу Ата журт урушха да кёп жашыбыз къатышып, душман бла жигитча сермешгенлерини Малкъар, Бабугент, Къара-Суу тау элледе асфальт жолла ишленггендиле, медицина пунктла, больницала, школла, сабий садла ишлейдиле, шёндюгюлю коммуникацияла бла да ала тынгылы жалчытылынып турадыла. Радио, телевидениени бир ненча каналы ишлейдиле, телефон байламлыкъла бардыла, битеу тау эллени барына да табийгъат газ тартылгъанды. «Жашау бир жерде тохтап турмайды. Мындан ары да биз барыбыз да бирден болуп, аны биютюн иги, биютюн ырахат этер ючюн, къолубуздан келгенни аямазгъа керекбиз»,-дегенди район башчы.

Уяналаны Казим бла Улбашланы Азнор.

Андан сора уа ол, тёреде болуучусуча, ишлеринде жетишимле болдургъанлагъа администрацияны атындан грамотала, саугъала да бериллигин билдиргенди.

Къууанчха келгенлени, саугъаланнганланы да жырчыла Улбашланы Азнор, Мечиланы Сафар, «Ийман» къауум, дагъыда башхала да алгъышлагъандыла. Байрам Чирик кёлню жагъасында къурманлыкъ этиу бла, той-оюн бла бошалгъанды.

ДАЛХАТЛАНЫ Марзият.
Суратланы автор алгъанды.

председатели Геляхланы Абдуллах, Адамны эркинликлери жаны бла уполномоченный Зумакъулланы Борис, РФ-ни Къырал Думасыны депутаты Гекклиланы Заур, КъМР-ни Башчысыны ишлерини управляющисини орунбасары Ксаналаны Мурат, «Заман» газетни баш редактору Атталаны Жамал эм юсюнден юлголе келтирип айтханды. «Биогюнлюкде халкъыбызны атларын айтдыргъан адамларыбыз кёпдюле,ала бла ётгемленирге боллукъбуз»,- дегенди.

Черек районну шёндюгю жашауну юсюнден айта, ол кёллендирирча шартла келтиргенди:Ызыны, Огъары

Тарыхны дерслерин унутмай, алгъа барыргъа

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Греклилени «Эллада» миллет-культура араларыны башчысы Сергей Богатуров а таулуланы бла греклилени кёчгюнчюлюкню сынагъанлары бирикдиргенин чертгенди. Киши жеринде адамла жер юйчюкледе ачлыкъ, сууукълукъ сынап жашагъандыла. Болсада кёплени ёлюмден къазахлыла сакълагъандыла. «Грекли сабийлени сау къалдыргъан къазахлы тиширыулагъа биз уллу хурмет этебиз», - деп чертгенди Богатуров.

Месхетинли тюрклюле уа тугъан жерлеринден жетшим жыл мындан алгъа кысталып, биогюннге дери да артха къайталмагъан халкъды. КъМР-де месхетинлилени «Ватан» культура араларыны таматасы Бекташ Ампашулин бизни душман жанлы болгъансыз деп терслеп, алай кёчюргендиле, алай а месхетинлиле жашагъан жерге фашистле жетмеген эдиле, деп эсгертгенди.

Биогюн халкъ кесини тугъан журтуна Къабарты-Малкъарны санай эсе да, келир заманда ата-бабаларыны жерлерине къайтыр муратларын а тас этмейди. «Таулуланы уа тёртюнчю тёлюсю ёседи тугъан журтунда, Аллах бизни халкъгъа да аллай насып берир деп ийнанама», - дегенди ол.

Къарачай-малкъар халкъны жаш тёлюсюне тутхучлулукъ этген «Эльбрусоид» фондну Нальчикде бёлюмюню башчысы Аналаны Марат а таулула тугъан жерлерине къайтханлыкъгъа, битеу проблемала да кетерилмегенлерин белгилегенди, ол санда реабилитацияны юсюнден закон да жашауда толусунлай бардырылмайды.

Ана улу тюбешиуде башха проблеманы да кётюргенди. Къабарты-Малкъарда интернатлада ёкъюз сабийлени саны азаймагъанын айтып, тукъумла ёкъюз сабийлерин кеслерине алырга борчлудула. «Кавказ халкъла балаларын атып къоймагъан тёрени сакъласакъ, ма ол заманда жангырыуну юсюнден айтырга боллукъду», - дегенди.

Жыйылыуда башхала да сёлешгендиле. Барысы да бир оюмгъа келгендиле дерге да боллукъду – таулу халкъ сынагъан зорлукъну унутмай, аны бла бирге уа алгъа таукел барыргъа, Къабарты-Малкъарны битеу халкълары да мамырлыкъда, бирликде жашагъа керекди.

ТИКАЛАНЫ Фатима.

ЭЛЬБРУС РАЙОН

«Тотурда» таулу арбазлада миллет ашарыкъла

Элбрусда байрам ишле эрттенликде сагъат ондан башланнгандыла. Бек алгъа район администрацияны, политика партияланы бла жамауат биригиулени башчылары малкъар халкъны кёчгюнчюлюкде азап чекген адамларына деп орнатылгъан мермер ташха гюлле салгъандыла.

Баш магъаналы къууанчлы ишле уа «Тотур» стадионда бардырылгъандыла. Бери ол кюн бек кёп адам жыйылгъан эди. Аланы эмда къонакъланы Элбрус районну администрациясыны башчысы Малкъарланы Аслан алгъышлагъанды. Ол таулула къысха заманны ичинде хар жаны бла да уллу бийикликлеге жетгенлерин эмда кёп миллетли Россейни айныууна тийишли юлюшлерин къошханын айырып айтханды.

Элбрусчуланы алгъышларгъа КъМР-ни Правительствосуну членлери, Элбрусну Москва областьда къарындаш Руз районундан, КъЧР-ни Гитче Къарачай районундан, КъМР-ни Бахсан эм Прохладна районларындан да делегациялар келген эдиле.

Руз районну администрациясыны Башчысы Олег Якушин саугъала да алып келгенди. Аланы бере: «Кёп миллетли Къабарты-Малкъар халкъыны тарыхын былай сыйлы кёргенине, байрамларын бийик даражада ётдюргенине уа къууанырчады»,-дегенди.

КъЧР-ни Гитче Къарачай районуну таматасы Байрамкъуланы Рамазан а къарындаш малкъар халкъны алгъышлагъанды эмда: «Биз сюргюнню кыйын жылларын бирге сынагъанбыз, тугъан журтубузгъа къайтханыны къууанчын да бирге этгенбиз»,-деп кошханды.

Малкъар халкъны, ол санда элбрусчуланы да, къоншу Бахсан районну администрациясыны башчысыны орунбасары Олег Коздохов, Прохладна районну башчысыны орунбасары Александр Матросов да алгъышлагъандыла эмда аланы жерлеринде да бу байрам кенг халда белгиленгенин айтхандыла.

Андан сора концерт башланнганды. КъМР-ни бла КъЧР-ни белгили эстрада жырчылары Тёппеланы Алим, Жашуулану Башир, Ольга Сокурова, Байкъулланы Солтан, Батчаланы Лидия да элбрусчуланы, аланы къонакъларын да жарыкъ жырлары бла къууандыргъандыла. Концертни кезиуюнде байкерле мотоциклреры бла Къабарты-Малкъарны, таулу байракъланы да кётюрюп, тёгерекге бир ненча кере айланып чыкъгъандыла. Дагъыстандан келген жипледе жюрюучюле да халкъны сейирге къалдыргъандыла.

Стадионда эрттенликден окъуна ачылгъан таулу арбазлагъа келгенле уа миллет ашарыкъла бла сыйланнгандыла. Мында къуралгъан кёрмючде районну краеведение музейинден экспонатла салынгандыла- «Призэльбрусье» миллет паркда болгъан жыртхыч жаныуарланы гинжилери, таулуланы миллет кийимлери бла юйде жюрютюлюучю адырлары.

Тёреде болгъаныча, байрам лотерея оюн да бардырылгъанды. Аны баш саугъасы - Лада Гранта машина - тырныауузчу Азамат Хутовха жетгенди.

Стадионда дагъыда спорт эришиуле да бардырылгъандыла. Ызы бла футболдан турнир башланнганды- футболну ветеранларыны Кубогу ючюн къаты эришиу баргъанды. Россейни фрирайддан шёндюю Элбрусда баргъан чемпионатына къатышханла уа кеслерини биринчи стартларын Малкъар халкъны жангыруюну кюнюне атагъандыла.

Байрам Къулийланы Къайсын атлы Маданият юйню аллында той-оюн эм салют бла бошалгъандыла.

Къууанчлы кюнню аллында уа Быллым,Лашкуза эм Кёнделен эллени башчыларыны, алагъа уа республиканы битеу районларындан да спортчула къатышханларын да белгилемей жарамаз.

Алиса ТАРИМ.

ЛЕСКЕН РАЙОН

Къоншу-тийре да бирге болуп

Ташлы-Тала Лескен районда жангыз таулу элди. Мында эллиле къабартылыла, дюгерлиле бла да шуёхлукъда жашайдыла. Къоншула да алайлыгъын дайым да кёргюзтгенлей турадыла. Ала Малкъар халкъны Жангырыууну кюнюнде, Ташлы – Талагъа къурманлыкъла алып келип, байрамны бирге белгилей тургъандыла. Бу жол да ол ахшы тёрени бузмагъандыла.

Аладан сора да, 28- чи мартда ары КъМР-ни Асламлы информация органла, жамауат эмда дин организацияла жаны бла министрни къуллугъун толтургъан Мухадин Кумахов, Лескен районну администрациясыны башчысы Валерий Кёбеков, башхала да келген эдиле. Ала эллилени малкъар халкъны байрамы бла алгъышлагъандыла, сиз сынагъан кыйынлыкъ энди бир башхагъа жетмесин, деп тилегендиле.

Ташлы-Таланы администрациясыны башчысы Таукенланы Илиис бла культура жумушлагъа жууаплы Гюзюланы Тахир элде кёчгюнчюлюкде болгъан адамланы чакъыргъандыла байрамгъа. Омакъ жасалгъан хант къанглаланы артында олтуруп, ала кёчгюнчюлюкню юсюнден хапар айтып, андан бери къайтып келген жылланы да эсгергендиле.

Мухадин Кумахов Экинчи Лескенден болгъаны себепли ол районда, андагъы элледе болумну да ахшы биледи. Анга, башхалагъа да жарсыуларын билдиргенден сора, сёз жыргъа, музыкагъа берилгенди. Элни «Ийнар» жыр ансамбли жырлап, байрамны биютюнда жарыкъ этгенди. Сараккуланы Захрат Маммеланы Жансуратны кёчгюнчюлюкге аталгъан жырын къазах тилде айтханына къонакъла, эллиле да сюйюп тынгылагъандыла.

Жыйылыуну ахырында Ташлы - Таланы къартларыны атларындан Къазийланы Махай селешип, къонакълагъа байрамгъа къатышханлары ючюн ыспас этгенди, эллилеге да тынчлыкъ, монглукъ, саулукъ – эсенлик тилегенди.

ТАШЛЫЛАНЫ Асият.

Кёрмюч

Суратларында – республиканы атламлары

28 - чи мартда Малкъар халкъны репрессияны къыйынлыгъын сынагъанларына ишленнген мемориалны аллында, ичинде да адамла кёп эдиле. Ала музейни экинчи этажында КъМР-ни сыйлы журналисти, чыгъармачылыкъ жолун «Коммунизмге жол» (бусагъатдагъы «Заман») газетде башлагъан суратчы Толгъурланы Камалны «Время. События. Люди» деген кёрмючюне сюйюп къарагъандыла. Ол музейни директору Теммоланы Фаризатны башламчылыгъы бла къуралгъанды.

Фотохудожниклени ишлерин портретлеге, табийгъат суратлагъа, репортажлагъа, дагъыда башха жанрлагъа юлеширге боллукъду. Суратлада биз асламында кёп адамланы, жашаудан

алыннганын, тюрлю-тюрлю болумланы кёребиз. Аны себепли, былагъа къарай, озгъан ёмюрню 70-чи жылларындан башлап, бюгюннгю кюнюбюзню да таныйбыз.

Толгъур улу бусагъатда ишлеген «Кабардино - Балкарская правда» газетни баш редактору Арсен Булатов, кёрмючню ача, суратчы бу кюнню эрттеден бери сакълагъанын, бу аны биринчиси болгъанын айтханды. Журналист Альберт Дышеков а: «Камал адамланы сюйген этеди. Аны ол шарты мында кёрюнюп турады. Республиканы бек уллу байлыгъы аны адамлары болгъанын ачыкълагъанды суратчы ишлери бла»,- дегенди.

Ол газетни корреспонденти Моттайланы Светлана уа Толгъур улуну ишлеринде биз кесибизни таныргъа боллукъбуз деп, коллегасын байрамы бла алгъышлагъанды.

Кёрмючлеге барсанг, бек сейири ары келгенле суратлагъа къалай тюрлю къарагъанларыды. Сёлешгенле хар бири белгилегенича, къараучула, тюрслеп–тюрслеп къарап, танышларын, жууукъларын, ахлуларын, белгили адамланы танып къууаннгандыла. Тамата тёлю, жаш адамла да, стендлени биринден бирине ёте, озгъан жылларыбыздан хапар айтхан суратлагъа эс бургъандыла. Аланы жанларында «Мир искусства» деген эки кесеги халкъыбызны, республикабызны да ёхтемлерине бурулгъан келечилерин суратлайдыла: Къулийланы Къайсынны, Кючюкланы Магометни, Отарланы Омарны, Къудайланы Мухтарны, Виктор Абаевни, Шахмурзаланы Алексейни, Тёппеланы Хызырны, Газаланы Алимни дагъыда башхаланы.

Камал, кёп суратчылача, студияда ишлегенни огъурамайды. Ол адамланы бир такъыйкъачыкъларын суратха алып, аны келлик тёлюлеге къояргъа излейди. Студиягъа келгенле уа, сёзсюз, кеслерин ариу, омакъ этип тюшюрюрюн излерикдиле. Толгъур улу уа жашауну чакъларын, адамланы къууанчлы, бушуулу, ауаралы, ёхтем да бетлерин къоярды плёнкалада. Сора ол айтханнга кёре, акъ – къара суратланы жанлары барды. Ала къараучуну алдамайдыла. Ол цифровой аппарат бла эрттеден бери ишлейди, аны арт жыллада, кёп болмай алыннган ишлери да бардыла мында. Алай асламысы уа акъ – къараладыла.

Сора автор, стендлени жарашдыра, аланы онжыллагъа бёлгенди. Камал суратчылыкъ бла профессионал даражада 1971 жылдан башлап кюрешеди. Андан бери аны архивинде къаллай бир иши жыйылгъан болур? Аладан кесини жюреги сайлагъанланы кёргюзтеди къараучугъа. Бизни газетде ишлеген жылларында алгъан колхозчуланы, чалгъычыланы, эллилени кёребиз, хар бири, сёзсюз, хапарлайдыла озгъан ёмюрню юсюнден.

1990 жыллада, Кязим айтханлай, тынчлыкъны атасы ёлген эди. Ол кезиуде митингледен, халкъ жыйылгъан жерледен суратлада не къадар эмоция, информация барды. Бирлеринде алагъа келгенле жарыкъ бетлиле эселе, бирлеринде - баш тёбен болуп...

2000 жыллада, республикада, къыралда да болум тынчлыкълы бола башлагъанда, Камалны ишлери да тюрленедиле. Суратлада адамла базыныулу къарайдыла.

Сабийлеге аталгъан стенди да энчиди. Насыплы кёзчюклени кёребиз былада. Насыпха, ала малкъар халкъ озгъан ёмюрде сынагъан зорлукъну кёрмегендиле. Алай бла биз да жашауну хар тюрлю бети, ёмюрю, болуму бла да шагъырей болабыз Толгъур улуну кючюнден.

Газетде иши кёп заманын алгъаны себепли, Камал суратчылыкъгъа сюйгенича берилалмайды. Алай ол муну бла тохтап къаллыкъ тюйюлдю.

- Бу мени зачёт бергенимди, экзамен алдады,- деди ол ахырында.

САРАККУЛАНЫ Асият.
Суратланы **ХОЛАЛАНЫ Марзият** алгъанды.

Искусствону адамы

Хар тёлю искусствогъа кесини кёз къарамы бла келеди. Сёзсюз, ала халкъ чыгъармачылыкъгъа жангырыуланы кийирирге итинедиле. Алай, алгъыннгы культураны унутсакъ да жарамаз. Бизни ол жаны бла байлыгъыбызны сакъларгъа кюрешген жырчыларыбыздан бири Мусукаланы Русланды.

«Ниет хазнабызгъа юлюш къошалсам – насыплыма»

- Сени жыр искусствогъа итиниуюнг не замандан башланнганды?

- Манга он-онбир жыл болгъандан бери. Сабий заманымда жырларгъа бек сюйгенме. Къыл къобузда иги согъа билгеним себепли, макъамны, сёзлени да келишдирип, айтып къояргъа къыйын болмагъанды бир заманда да. Аскерде да ол фахмуму къоймагъанма. Юйге къайтхандан сора жыр бла байламлы муратларым жюрегими бийлегенлей тургъандыла. 1992 жылда Газаланы Алим бла «Алмосту» ансамбльни санында сахнагъа чыкъгъанма. Андан кесими Гостелерадиону хорунда сынагъанма. Уфада, Шимал Кавказда кёп эришиулеге къатышханма. Ол биринчи атламларым эдиле. Талай заманны ичинде Алим бла бирге «Балкария» ансамбльде ишлейбиз.

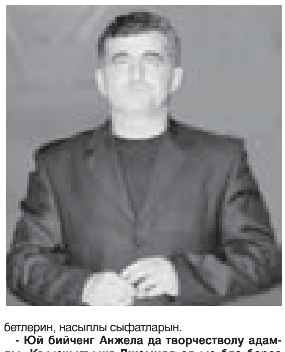

- Сени сахнагъа не болум кёллендиреди?

- Кёп тюрлю шартла. Хар артистни да бу соруугъа бир жууабы болмаз. Мен жырламасам, не зат эсе да жетмегенча кёрюнеди. Кёбюсюнде уа адамланы ишиме багъа бичиулери къурайдыла итиниуюмю. Сахнагъа жыйырма бла бир жыл чыгъама. Ол аз тюйюлдю. Жырларым бусагъатдагъы жаш тёлюге керек болсала кёлленеме. Не десек да, артистни унутмасала, иши жамауатны арасында сейир туудурса, аны умутлары жарыкъ боладыла, макъамларына къанатла битедиле. Аны себепли, къуру жыр айтыуну угъай, не жумушну да адамла айып этмезча, аланы жюреклерин къыйнамазча толтурургъа кюрешеме.

- Руслан, музыка жаны бла окъууунг бармыды?

- Ол жаны бла окъуугъа киргенимде, аны ахырына дери бардырыргъа онгум болмагъанды. Мени белгили жырчыларыбыз Отарланы Омар, Алтууланы Зоя, Габитланы Абдул, Билял Каширгов эм Юрий Пшигошев жыр искусствону энчиликлерине юйретгендиле. Билимлерин, заманларын да къызгъанмай юлюш этгенлери ючюн бюгюн – бюгече да ыразыма. Ала манга унутулмазлыкъ къыйматлы дерсле бергендиле. Къысхасы, окъууну теорияда угъай, практикада ётгенме.

- Кесинги жырларынгы юсюнден не айталлыкъса, сюйген жырчынг кимди?

-Бегирек Жеттеланы Мустафирни жырларын жаратама. Ала манга бек жууукъдула, магъана жанлары бла кёлюме жетедиле. Байчеккуланы Абидинни макъамларын сюеме. Кесими репертуарыма аланы чыгъармаларыны кёбюсюн да къошханма. Аны баш магъанасы - эски жырланы жангыртып, тынгылаучуланы эслеринде турурча этиудю.

-Сольный концертлени къачан къурап башларыкъса?

- Аланы къурарча артистни творчествосунда уллу жангырыу тюрлениуле болургъа керекдиле. Тёрт жыл мындан алгъа аллай концертим болгъан эди. Андан бери жангы чыгъармаларым хазна кёп тюйюлдюле. Айтханымча, жыр жаздыргъан да бусагъатда къыйыныракъды. Творчествомда тюрлениуле болсала, къараучуну аллына сольный программа бла да чыгъарма.

- Сен гастроль концертлеге къатышханлай тураса. Аладан бегирек эсингде къалгъаны бармыды?

-Хау аллай барды. Ол да 1997 жылда Тюрк халкъланы биринчи кере къуралгъан фестивалы бла байламлыды. Ары минг бла тёрт жюз адам къонакъгъа келген эдиле. «Москва – Волга» деген кемеде концертле берип тургъанбыз. Ала бек сейир, эсде къалгъан байрам кюнледиле. Бютюнда малкъарлылагъа, къарачайлылагъа аллай уллу сый – намыс бергендиле ол кезиуде. Бизни, энчи кёрюп, Самарада «Алтын жюзюк» деген культура юйде да жырлатхандыла. Биргебизге айтхылыкъ поэтлерибиз, жазыучуларыбыз, культура ишчилерибиз да бар эдиле. Аланы санында Маммеланы Ибрагим, Мокъаланы Магомет да болгъандыла. Къалай ёхтемлене эдиле ала ол заманда. Унуталмайма жарыкъ бетлерин, насыплы сыфатларын.

- Юй бийченг Анжела да творчестволу адамды. Къызчыгъынг Джамиля ол ыз бла барса ыразымысыз?

- Хау, Анжела «Балкария» ансамбльде кёп жыллany тепсегенди. Бюгюн сабийлени юйретеди ол ишге. Джамилягъа онтёрт жыл болады. Ол жыя къобузгъа юйренеди. Инструментни кеси сайлагъанды. Концертледе да эшитирге боллукъду аны согъууларын. Къыз сахнаны сюеди, аны бла байламлы къыйынлыкъладан къоркъмайды. Анжела да угъай демейди. Бирде, сагъыш эте кетип, башха усталыкъны сайлармы эдинг, дегенликни да айтыучума. Алай хар зат Джамиляны къолундады. Сюйсе, болсун артист.

- Бусагъатда сен Атмырзаланы Расул бла белгили Дисней жомакъланы малкъар тилде, орусча айтханда, озвучка этгенсе. Аны юсюнден айтсанг эди?

- «Мулан» атлы жомакъда бир жигитни ёз тилибизде сёлешдиргенме (кюледи). Кёп болмай биягъы Расул «Красавица и чудовище» мультикни Гастон деген жигитин таулу этдиртгенди манга (кюледи). Алай бу фахму манга артыкъ келишмеген сунама. Туура, ол меники болмаз.

- Патриотлукъ дегенни къалай ангылайса сен?

-Туугъан жеринге кертичиликни бир заманда тас этмегенликди ол. Жюрегингде анга уллу сюймеклик. Мен «Кавказ», «Балкария», «Туугъан элим» деген жырланы айтхан заманымда ёнюм жангы къарыу алгъанча кёрюнеди. Кесим, биринчиден, туугъан жерге жанымдан сюйген Хасания элни санайма. Къыралыбызны патриотума. Къайры кетсем да, Кавказны унуталмайма. Адетлерибизни, тёрелерибизни байлыкъларын, тазалыкъларын сакълай билгенлик да патриотлукъду. Ол жанына мен да, искусствону адамыча, бир гитче юлюш къашалсам – насыплыма.

Ушакъны **ЖАНГОРАЗЛАНЫ Нажабат** бардыргъанды.

Ахшыланы юслеринден

Жашаугъа жарыкълыкъ, ышаныулукъ бере

Къачан да адамгъа иги деп айтдыргъан аны иш кёллюлюгю, адеби, къылыгъы болгъаны хакъды. Жашауунгда аллайлагъа тюбесенг, аланы биргелерине ишлесенг, кесинге бир уллу ахшылыкъ болгъанча жюрегинг къууанады, алагъа ушарыгъынг келеди.

Аланы арасында Жаппуланы Заурбекни къызы Раисаны атын энчи белгилерик эдим. Бир эллимди. Анга биринчи кере 1962 жылда тюбегенме. Экибиз да Огъары Бахсанда орта школда бирге ишлегенбиз. Бу орта бойлу, акъ шинли тизгинли назик къыз башланнган классда устаз эди. Анасыны жангыз баласы чынтты тау адетде юйретилгени хар атлагъан атламында, айтхан сёзюнде кёрюнюп тургъанды. Атасы Заурбек урушну къарлы ауушларында жоюлгъанды. Суубат битеу кючюн, къарыуун Раисаны насыплы къадарын кёрюрге жоралагъанды. Ол заманда хар таулу ана сынагъан къыйынлыкъланы толусунлай башындан ётдюргенди. Алай адамлыкъ даражасына не аз да кир къондурмагъанды, къызын да ол жорукъда юйретгенди.

Андан эди устаз тиширыуну бу сыйлы борчун алай къаны-жаны бла толтуручусу. Ол классда дерс бериу бла бир заманда чекленмегенди. Классын жаз башында, кюзде табийгъатха чыгъарып, ала бла ойнай-ойнай дерс бардырыучусу бюгюн да эсимдеди.

1963 жылда 19-чу майда – Пионерлени кюнюнде - школну битеу устазлары Курму ёзенине экскурсиягъа барабыз. Раиса Заурбековна уа классын да алып келеди. Бюгюн да сейир этеме устазны зар сабийине анча ариу сёз таба, кёлюн кётюре билгенине.

Уллу адамлыгъы, махтаулу иши болгъан тиширыуну андан ары къадарыны юсюнден айтсакъ, къайда ишлеген эсе да, юлгюлю болгъанлай тургъанды. Тырныауз шахарны халкъгъа билим берген бёлюмюнде методика кабинетге башчылыкъ этген жылларын кёпле уллу жюрек ыразылыкъда эсгередиле. Андан берилген эди анга Россей Федерацияны школуну сыйлы устазы деген ат да.

Алай Раиса Заурбековнаны урунуу жолунда Элбрус районну Тырныауз шахарда краеведение музейин къурауда ишине багъа бичерге окъуна къыйынды. Бюгюнлюкде аны ичине кирсенг, битеу малкъарны жашау жолун къол аязынгдача кёресе. Анча тарых шартланы жыйышдырыу, аланы жашауда орунларын минчакъла тизгенча тохташдырыу сынаулу устазны билимлилигин, адамлыкъ даражасыны бийиклигин кёргюзтеди. Ол районда экономиканы айныу жолларындан башлап, культураны къаллай бийклеге жетгенине шагъатлыкъ этген шартланы жыйышдыра, спортну сюйгенлени жетишимлери миллетни ёхтемлиги болгъанын юсюнден хапарлайдыла. Таулу тиширыуланы къол усталыкълары, юй тизгинлери кёплени сейирсиндиредиле. Озгъан ёмюрледе таулу юс кийимлени, сауут-сабаларыны экспонатлары уа къаллай тауушлукъладыла.

Жазыучу эм журналист, миллет культураны айныу жолларындан тынгылы хапары болгъан Османланы Хыйса бизни багъалы эгечибизни музейини къурауда къыйыныны юсюнден былай айтханды:

-Раиса Заурбековнаны Тырныауузда маданият юйюнде музей ачылгъан кюн таныгъан эдим. Сабыр акъыллы тиширыу, хар келген къонакъгъа бет жарыкълы тюбеп, музейде болгъан экспонатланы юслеринден толу хапар айтып турду. Ары келгенле уа: «Бу адам быллай бир затны къайдан, къалай жыялгъан болур»,-деп сейир эте эдиле.

Таулула бурун заманлада хайырланнган аш-азыкъ адырладан, аскер сауутладан, тиширыуларыбыз ургъан тюрлю-тюрлю кийизледен, жамычыладан ала сокъгъан чепкенледен башлап, магъаданчыланы кийимлерине дери кёп затланы кёребиз.

Урунууда, урушда этген жигитликлери бла халкъыбызны атын иги бла айтдыргъан, Бахсан ауузунда туугъан, жашагъан адамланы суратлары кёп затны юсюнден айтадыла.

Бери келип, анда болгъан затланы кёргенле сейирсинедиле, жюрек ыразылыкъларын билдиредиле, кёп алгъыш сёзле айтадыла. Ала Раиса Заурбековна тутхан ишин чегине жетдире билген адам болгъанын айырып белгилейдиле...

Бюгюнлюкде пенсияда болгъанлыкъгъа, ол музейни ишчилери бла байламлыкъ жюрютгенлей турады. Ёмюрю узакъ болсун!

Ол сёзлеге мени къошарым былайды. Раисача тиширыуларыбыз болгъан къадарда миллетибиз айныуну жолунда алгъа таукел атларыкъды. Жаш тёлю аллай аналадан, эгечледен, юй бийчеледен юлгю алырына, миллетибизни атын иги бла айтдырырына толу ышанабыз. Аллайладыла жашауну тутуругъу, кюнюбюзню жарыкъ этгенле, тёлюлеге кюч-къарыу бергенле десек, жангылмакъ.

ЛУКЪМАН улу М.

Шимал Кавказ кюн сайын

Астрахань бла Словакия байламлыкъла тохташдырадыла

Инвестицияланы бла сатыу-алыунуну айнытыу Слованлы агентствосунда эм Астраханьда халкъла аралы эмда тыш экономика байламланы министерствосунда айтханларына кёре, бусагъатда регионда ол къыралдан келип, деменгили делегация ишлейди. Аны баш мураты – ол мехкемени окъуу бла байланнган бир къауум вопросну келишдириудю.

Делегация мында тургъан кезиуде областьны министрлери бла тюбеширикди, уллу промышленность предприятиялада, кеме ишлеучю эмда алагъа ремонт этиучю заводлада, фермер мюлкледе бла вузлада боллукъдула.

Жемишлени ёсдюрюуню кёбейтирге муратлыдыла

Къарачай-Черкесни властьлары «Южный» агрокомбинатда производствону кенгертирге планла саладыла. Республиканы правительствосунда билдиргеннге кёре, теплицалада тахта кёгетлени ёсдюрюу программаны жашауда бардырыуну чеклеринде Эл мюлк министерство бла агрокомбинат бирге къошакъ мощностьланы ишлеуню планын хазырларыкъдыла.

Специалистлени оюмларына кёре, эл мюлк продукцияны ёсдюрюуде комбинатда дунияда бек жайылгъан технологияла хайырланыладыла. Производство мекямла шёндюгю техника бла жалчытылыпдыла. Мында ишлегенлеге ахшы болумла къуралгъандыла. Урунууну сакъларгъа эмда аны культурасына тийишли эс бурулады. Былтыргъы Битеуроссей кёрмючде мындагъы Теплица мюлкде ёсдюрюлген бадражанлагъа бийик багъа берилгенди.

Къобан быйыл 11 минг тонна мирзеу жыярыкъды

Жылы хауаны хайырындан Къобанда башха жылладан эсе жазлыкъ битимлени урлукъларын эки ыйыкъ алгъа себип башлагъандыла. Урлукъну 10 минг гектаргъа атхандыла. Ол планнга салыннган жерни 70 процентин тутады. Энди урлукъ себерге 40 минг гектар къалгъанды. Ол санда – 6,9 минг гетар жазлыкъ будай. Не тюрлю хауа болумлада да Къобан Россейни бек тирликли регионуду. Ол жылдан-жылгъа бай тирлик жыяды. Аны эл мюлк бёлюмю къыралыбызда 18 процентни тутады.

Быйыл мында кюзлюкле 1,5 минг гектарда ёсдюрюллюкдюле. Аладан кёзлюк будай – 1,3 минг гектардан аслам жерди. Ол былтырдан эсе 200 минг гектаргъа кёпдю.

Суу къобуудан заран тюшгенлеге – мекям сертификатла

Россей Федерацияны премьер-министри Дмитрий Медведев Финансланы министерствосуна буйрукъ этгенди – 2011 жылда августда табийгъат къыйынлыкъны кезиуюнде жашау журтсуз къалгъан 66 адамгъа деп, Чечен Республикагъа къыралны жашау журт сертификатларын беригиз деп. Аны юсюнден праволу билдириулени официальный интернет-порталында айтылгъанды. 2011 жылда 25-27-чи августлада Чечен Республикада уллу жаууннла болгъандыла, аланы хатасындан черекле къутургъандыла, Грозныйни къатында Сунжа черекде дамба оюлгъанды, къутургъан суу 700 чакълы юйню басханды. Артыкъда Войковла элге уллу заран тюшгенди, анла уллу ремонт ишле бардырылгъандыла.

Табийгъат кючню хаталарындан ышаннгылы къоруулаЌыргъа

Дагъыстанда Россейни МЧС-сини къыйын табийгъат болумлада оноу этерик жангы Арасы ишлеп башлагъанды. Аны юсюнден ИТАР-ТАСС-ны корреспондентине Министерствону официальный келечиси Ирина Россиус билдиргенди.

Аны айтханына кёре, жангы Ара бир жылны ичинде ишленнген эди. Ол жап-жангы технологияла, къытлыкъгъа къажау кюрешге оноу этиуню системалары бла, информация ресурсла бла,шартланы базалары бла, космос мониторингни сегментлери бла, аныча радиация болумгъа контроль этиуню автомат системасы бла жалчытылгъанды.

Андан сора да, Арада республика онбир бирикдирилген дежурно-диспетчер службала бла тюзюнлей байламлыкъла тохташдырылгъандыла. «Дагъыстан къыйын табийгъат болумлу республика болгъаны себепли, анга МЧС дайым да эс бургъанлай турады», - дегенди Россиус.

Юч жылгъа – сегиз минг специалист

Волгоград областьны ДОССААФ-ыны школлары эм спорт-техника клублары Сауутланнган Кючлеге аскер специалистле хазырлап тургъанлы юч жыл болады. Регионда аллай усталадан 8 мингин хазырлагъандыла.

Аскерде къуллукъ этерге чакъырылгъанладан шёндю С,Д,Е категорияллы шофёрладан, БТР-08 деген чархлы бронетранспортёрланы жюрютюрюкледен, автомобиль кранлада эм отлукъ заправкалада ишлерикледен минг чакълы бири окъууну бошай турадыла, - дегенди ИТАР-ТАСС-ны корреспондентине Юг аскер округну пресс-службасыны келечиси.

Аны айтханына кёре, аскерге чакъырыллыкъла юч бла жарым айны ичинде аскер техникала бла ишлерге юйреннгендиле. Практикалы дерсле да болгъандыла. Транспортёрланы водительлери барысы да 15-шер сагъатлыкъ курсланы бошагъандыла.

Аскерге чакъырылгъанланы асламысы Юг федеральный аскер округда къуллукъ этерикдиле.

Тракторланы чабышдырыугъа тиширыула да къатышырыкъдыла

Дондагъы Ростовда тракторланы Халкъла арады онбиринчи чаришлерине биринчи кере тиширыу да къатышырыкъды. Ольга Стебихова Псков областьны эл мюлк предприятиясыны атындан къатышырыкъды эришиулеге. Аны юсюнден ИТАР-ТАСС-ны корреспондентине эришиулени къурагъанла айтхандыла.

-«Бизон-Трек-Шоуну» къурау комитети быйылдан башлап эришиулеге тиширыуланы келечисин да къатышдыра турургъа деп, оноу этгенди. Онла бла саналгъан озгъан эришиулеге жаланда эр кишиле къатышып тургъандыла. Регламентге кёре, эр кишиле, тиширыула да бир кибик болумлада эриширикдиле.

Алиментлени тёлетирге себеплик эте

Адыгеяда «Алиментле – ата-ана борчдула» деген уллу акция башланнганды. Ол жыл санлары жетмеген сабийлеге тёлеулени тёлетир ючюн бардырылады. Акцияны республикада сюд приставланы Федеральный службасыны Управлениясы бардырады. Айтылгъанына кёре, алиментле тёлемегенлени араларында ангылатыу ишлени бардырлыкъдыла, аланы жашау къолайлыкъларын билир муратда адресли рейдле боллукъдула. Андан сора да, сюд приставла организацияланы бухгалтерияларын тинтирикдиле - ала алиментлени толу тёлетир ючюн не этгенлерин билирге деп.

Тёленмей тургъан алименти 5 минг сомдан аслам болгъан адамгъа Россейден тышына чыгъаргъа эркинлик бериллик тюйюлдю, борчун толу тёлегинчи дери. Шёндю айтылгъан регионда алиментлени тёлетирге деп 2,8 минг исполнительный ишге къарай турадыла.

Тюбешиу

Бу кюнледе, Къабарты-Малкъарны Миллет библиотекасыны краеведение бёлюмю къурап, КъМР-ни культурасыны сыйлы къуллукъчусу Къулбайланы Алий бла тюбешиу болгъанды. Ол жашауну асламын «Заман» газетде ишлеп кетгени себепли бизге ол бютюнда иги кёрюннгенди.

Солуугъа чыкъгъандан сора орус тилде «Непридуманная повесть» деген чыгъарма жазып, ол окъуучуну къолуна тюшгенди. Бу жыйылыуну къурагъанла, школчуланы чакъырып, автор китабыны юсюнден айтырын тилегендиле.

Таматала кёргенни жаш тёлю да билирча

Тюбешиуге келгенле Нальчикни 5-чи номерли школуну окъуучулары, аланы малкъар тилден бла литературадан устазлары Абайланы Сакинат эм 6-чы номерли школну устазлары эдиле. Сабийле, таматаны эсгериулерине эс буруп, эрикмей тынгылагъанларын алгъадан белгилерге сюеме. Жыйылыуда Алийни жашау, чыгъармачылыкъ жолларыны юсюнден къысха айтып, сёзню анга бергендиле.

Къулбайланы Алий библиотеканы ишчилери бла.

Сюргюннге 18 жылында, эсли жашлай кетгенди. Таулуланы кёчюре келгенлени санларында уллу адамлыкълары болгъан офицерле да тюбегенлерин белгилеп, аланы эсгерген да этгенди. Жолда сабийлени, къартланы ачдан, суусапдан къыйналгъанларын, ажымлы ёлген жанланы санында къарындашыны гитче къызчыгъы болгъанын да сагъыннганында уа, Къулбай улуну, кёлю толуп, ауазы къалтырай эди. Киши жеринде да аны юйюрю ахшы адамлагъа жолукъгъанын, анда да жетишимли урунннганын да билдиргенди.

Малкъарлыла жигер ишлегенри ючюн сыйлы саугъала, орденле, майдалла алгъандыла. Алий газетде жылларында хазна къалмай Уллу Ата журт урушха къатышхан таулу жашланы юслеринден статьяла жазгъанды. Аланы кёчгюнчюлюк миллетден болгъанларын чёпге алып, бир къауумун артха ашырып къойгъанларын, бир – бир офицерле уа къолларында бизни жерлешлерибиз болгъанларын жашырып тургъандыла. Къулбай улу алай бла жашауда иги – аман, акъ – къара дегенча философия ангылаула къуруда бирге жюрюгенлерин айтханды школчулагъа.

Мени оюмума кёре, «Непридуманная повестьни» бек кючлю, хар инсаннга да магъаналы бети Алий паспортун алыргъа баргъан жериди. Ол аны кеси сагъынмагъаны себепли окъуучугъа келтирирге сюеме. «Мен асыры насыплыдан жетинчи кёкде эдим, аны да алып, жолгъа тебирейме. Ийналмай эдим къолумда паспортум болгъанына, Маяковский жазгъанлай, «серпастый и молоткастый» совет паспорт. Тар жолчукъ бла, дунияны къыйырына жетген жол бла бара эдим жангыз кесим, кёз жашларымы сыйпай...»

Къулбай улу школчулагъа урушну халкъла угъай, къырал башчыла башлагъанларын да айтханды. Бир урушну ветераны бла тюбешгенинде, ол андан адамны ёлтюргенин, андан сора аскерчи не зат сынагъанын соргъанды, ол а былай жууаплагъанды: «Штык бла бир немислини ёлтюреме. Ол кеси тилинде: «Анам», -деп ёлген эди. Мени анам сакълагъанча, аны анасы да сакълай болур деп келген эди кёлюме».

Быллай хапарлагъа къулакъ салып тынгылагъан жаш тёлю бир жукъ алыр деп ышанады ким да. Краеведение бёлюмню таматасы Гергъокъланы Лейля бу тюбешиуню аны ючюн къурагъанларын, ала таматаланы айтханларын унутмазла, деген ышаныуун билдиргенди.

Арт кезиуде да Къулбайланы Алий бош турмайды. «Заманны» унутмайды, дайым да материалларын келтиргенлей, ала газетни бетлеринде чыкъгъанлай турадыла. Аны бла чекленип къалмай, ол дагъыда документли повесть жаза тургъанын, анда таулу аскерчини юсюнден айтыллыгъын да билдиргенди.

Устаз Абайланы Сакинат Алийге энчи ариу сёзле айтханды. «Сени кёчгюнчюлюкню юсюнден айтхан хар сёзюнг эсгертме кибикдиле. Анда кёргенинги жазып къойгъанынг ючюн сау бол», - деп ыспас да этгенди. Ахырында библиотекагъа келген школчула уллу жашау сынаулу болгъан, бизни коллегабыз бла суратха тюшгендиле.

САРАККУЛАНЫ Асият.
Суратны автор алгъанды.

Жандауурлукъ акция

Сабий садха – танг болушлукъ

«РусГидро» компанияны Къабарты-Малкъарда бёлюмю бардыргъан «Парус надежды» жандауурлукъ программаны кезиуюнде, гидроэнергетикле Зарагиж элни сабий садында сабийле жукълаучу отоуланы ундурукъла эм тёшек-жастыкъ керекле бла жалчытхандыла. Сабийле дагъыда тюрлю-тюрлю китапла къоллу болгъандыла. Алгъаракъда уа компания мында ойнаучу майданчыкъны битеу керек затла бла жалчытханды, деп билдиргендиле «РусГидрону» бёлюмюню пресс-службасындан.

«Парус надежды» программа бардырылып башланнганлы къауум жыл болады. Аны кезиуюнде компания сабий садлагъа, приютлагъа эм сакъат сабийлеге болушлукъ этеди.

Гидроэнергетикле сабий спортха да билеклик этерге кюрешедиле. Бу акциягъа компанияны битеу регионлада бёлюмлери къатышадыла. Программа «Лидеры корпоративной благотворительности-2011» деген битеуроссей проектни номинацияларындан биринде хорлагъаны да аны социальный жаны бла бийик магъаналыгъы болгъанына шагъатлыкъ этеди.

Бизни корр.

1-чи апрель -Кюлкюню кюнюдю

ТОКУМАЛАНЫ Жагъафар

АМАН ТЮШ

Чонай армиядан, аскер къуллугъун толтуруп, юйюне къайтды. Анда парашют бла самолётдан къалай секирип тургъаныны юсюнден ахлуларына, тенглерине да кёп хапар айтды: кертини, ётюрюклени да къошуп.

Бир кече уа тюшюнде ол кесин парашют бла самолётдан секирип кёрдю. Алай ол ачылмай къалды. Ичине къоркъуу кирди. «Ой, Аллах, бу жол ёлмей къалсам, кече-кюн да намаз этгенлей турургъа сёз береме. Атамы, анамы жюреклерин да бир зат бла къыйнамам! Ёмюрюмде бир ётюрюк сёз да айтмам, анаша ичгеними да къоярма...»

Жерге жетер-жетмез аны парашютю ачылып, ёлюмден къутулгъанча болуп, жюреги дып-дып эте уянды. Аллах, Аллах, ол аз кезиучюкню ичинде башыма къаллай бир тели затла келдиле, - деп, Чонай кеси кесин сууутду.

КЪЫЗЫМЫ БЕРЛИКМЕ

Бир жол Чонайны ийнеги тас болады. Ол аны, излей кетип, табалмагъандан сора:

- Ким ийнегими табып келсе да, жетген къызымы анга къалымсыз берликме! - деп, хапар жайды.

Къоншу элден бир чёрчек жаш, аны эшитип, Чонайны ийнегин излей чыкъды да, он кюнню ичинде, тауланы, агъачланы къыдыра кетип, тапды да, аны Чонайны аллына сюрюп келди.

- Аллах, Аллах, Чонай, сени ийнегинги излейме деп, халек болдум. Энди сёзюнгю толтур. Къызынгы бер, - дегенди ол.

- Да, гаккыбаш, мени къызым болмагъанын билмеймисе?- деп жууаплагъанды Чонай анга.

УЛУТХАЧЫ

Бир жол тенглери Чонайгъа: «Ала, биз ангыламай къалгъанбыз, уллу къуллукъда ишлей тургъанынглай, сени тюрмеге не ючюн олтуртхан эдиле?» - деп сордула.

- Улутха алгъанем да, аны ючюн.

- Сора къалай ычхындынг тюрмеден?

- Улутха берип, - деди Чонай.

КЪУЛИЙЛАНЫ Хусей

ПОСТДА

- Жолдаш Тапсашаров Лалак! Багажнигигизни ачыгъыз!

- Жолдаш лейтенант! Магъыз, бу эки минг сомду! Муну алыгъыз да, мен кетдим.

- Угъай! Мен улутха алмайма! Багажникни ачыгъыз!

- Магъыз, бу он мингди! (ахчасына ахча къошады).

- Угъай!

- Жыйырма берейим, болмай эсе! Жыйырма минг!

- Угъай!

- Эки жыйырма, юйюнг къуругъан! Ммм...кечгинлик, жолдаш лейтенант, къызыуум бла айтып ийдим! Эки....

- Угъай! Багажникни ачыгъыз!

- Слуший, не аманларынданенг. Охо! Сен айтхан болсун! (Бир чулгъам узата.) Ма!

- Неди бу?

- Тёрт жыйырма минг сом! Жанымдан юзюп бере турама. Хайда, муну бла кёмюл, мен кетдим!

- Угъай! Кетмейсиз! Магъыз ахчагъызны да! (Чулгъамны Лалакны юсюне атады). Ачыгъыз багажникни!

- Пу анассына, бу адамгъа не айтасыз? Багажник, багажник дегенди да тирелгенди, эшек бузгъа тирелгенлей. Эй! Лейтенант! Къысхасы, тёрт жыйырма мингними сайлайса, багажникними сайлайса?

- Багажникни!

- Артда ары - бери деме. Иги сагъыш эт.

- Этгенме! Ач багажникни!

- Да ма къара, алай эсе.

- Да мында жукъ жокъду да?

- Жокъду.

- Да сора не башымы хайран этип тураса да былайда, ачмайма деп!

- Мен сени бла «Поле Чудес» ойнай эдим.

Басма

Повестин Тёппеланы Алимге жоралагъанды

«Детство в годы изгнания» деген ат бла 2007 жылда Бишкекде Мелис Абакировну китабы чыкъгъанды. Аны автор малкъарлы жазыучу, жашаудан замансыз кетген Тёппеланы Алимге атагъанды.

Абакиров «Жестокий век» деген белгили романны, повестьлени, хапарланы авторуду. Ала орус, туркмен, казах, узбек тилледе да басмаланнгандыла. Ол, Къыргъызны университетини филология бёлюмюн бошап, урунуу жолун устазлыкъдан башлагъанды. Сора, кёп жазыучулача, журналистикагъа келгенди. Ызы бла жазыучулукъ ишге берилгенди.

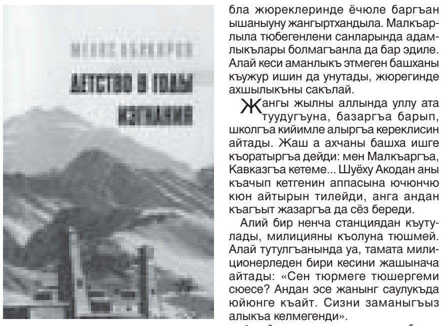

Повестьни баш жигити Алийди, окъуучуну кёз аллында акъылбалыкъ болуп баргъан жашчыкъ. Ол уллу атасы Махмуд бла жашайды. Чыгъарма бу экисини 1944 жылны 8-чи мартына дери харкюнлюк жашауларындан башланады. Аппа туудугъуна аны эсинде къалыр затланы айтады. Ала сейир, терен магъаналы таурухладыла.

Алий да хар заманда анга къулакъ салып тынгылайды. Бирин ангыласа да, бирине тюшюналмайды, баям, былай болур деп, кеси аллына да сагъышланады. Алай соргъан а этмейди, ата мени телиге санаса уа, деп оюмлайды ол, сабийлени асламысы этиучюча.

Повестьде кёчгюнчюлюкню юсюнден хапар элни къыйырына «Студебекер» машинала келип тохтагъаны бла башланады. Аланы Америка СССР-гъа болушлукъ этип жибергенди, деп ангылатады эллилерине председатель Рамазан - партизан. Сора ала будай алып келгендиле деп да ышандырады жыйылгъанланы. Сабийле чабышып жетедиле ала тохтагъан жерге.

- Ура! Ура! Бизни Къызыл аскерибизди! Къызыл аскерге махтау!

- «Студебекерлеге» махтау!

- Къарачы, быланы жухлары тюз да танкалагъа ушайдыла.

-Угъай, ала темирден ишленнген бугъалачадыла. Кеслерини да чархлары 12-ге жетеди!

Сора эллиле эки сагъатдан алайда жыйылыргъа керек болгъанларын биледиле. Депортациягъа кетип баргъанла, аланы малланы айыргъанлай, сайлап–сайлап алып кетгенлерине болмагъанча чамланадыла. Битеу тёгерек сабийлени жилягъанларындан, аналаны сарнагъанларындан тола эди...

Автор, кёчгюнчюлени жолда баргъанларын жаза туруп, таулуланы ол заманда бек ышаннгылы къартлары Кязим хажи да вагонланы биринде болгъанын, ала Минги таудан айырылып баргъанларын уллу бушуу бла суратлайды. Ол билген этеди таулулагъа тауладан айырылгъан неден да къыйын болгъанын.

Алийни жашау жолунда кёп тюрлю адамла тюбейдиле. Аладан бири устазла Алтмыш агай бла Мукай атайдыла. Бу экиси кёчгюнчюлени кеслерини адамлыкъ жылыулары бла жюреклеринде ёчюле баргъан ышаныуну жангыртхандыла. Малкъарлыла тюбегенлени санларында адамлыкълары болмагъанла да бар эдиле. Алай кеси аманлыкъ этмеген башханы къужур ишин да унутады, жюрегинде ахшылыкъны сакълай.

Жангы жылны аллында уллу ата туудугъуна, базаргъа барып, школгъа кийимле алыргъа кереклисин айтады. Жаш а ахчаны башха ишге къоратыргъа дейди: мен Малкъаргъа, Кавказгъа кетеме... Шуёху Акодан аны къачып кетгенин аппасына ючюнчю кюн айтырын тилейди, анга андан къагъыт жазаргъа да сёз береди.

Алий бир ненча станциядан къутулады, милицияны къолуна тюшмей. Алай тутулгъанында уа, тамата милиционерледен бири кесини жашынача айтады: «Сен тюрмеге тюшергеми сюесе? Андан эсе жанынг саулукъда юйюнге къайт. Сизни заманыгъыз алыкъа келмегенди».

Алийни артха аппасына жибередиле. Сора автор былай дейди: «Баям, битеу дунияда да бир жан болмаз эди бу жашны жюреги къалай ауругъанын, аны туугъан жери кесине къалай тартханын. Ол эшитгенлей тура эди Кавказ аны кесине чакъыргъанын. Ары кетер мураты бермей эди анга тынчлыкъ. Алай алыкъа аны ол умуту толлукъ тюйюл эди».

Устаз Темирбек агай дерслени биринде Алийге уллу ышаныу бла айтады:

- Эх, Алий, Алий жан, сен алыкъа жашса. Аллай заман келир, хар нени да ангыларса...Сен ахшы поэт болурса деп мен ышанама. Китапларынг чыгъып, ёз халкъынгы атын айтдырырса...

Устазны бу сёзлерини кертиликлерине тюбегенбиз. Повесть Тёппеланы Алимге аталгъанды, халкъыны атын ариу бла айтдыргъан жазыучугъа.

МАХИЙЛАНЫ Азиза.

ОКЪУУЧУБУЗНУ НАЗМУСУ

Таулула

Тау эллери кёкге жете,
Жашайдыла таулула.
Намыслары таугъа жете,
Ариудула таулула.

Ала – таудан суу чыгъаргъан,
Кёп зат билген адамла.
Намыс берген, намыс алгъан -
Къартха, жашха да ала.

Таурух билген, жомакъ билген,
Иш кёл тутхан адамла.
Кертиликге, адепликге
Ыз ызлагъанла – ала.

БАЙТУУГЪАНЛАНЫ Исмайыл.
Тёбен Чегем эл.

Грек-рим тутушуу

Турнирге биринчи кере къатышханлыкъгъа...

Махачкъалада грек-рим тутушуудан 1998-2000 жыллада туугъанланы араларында белгили гёжеф Суракат Асиятиловну хурметине жораланнган ачыкъ битеуроссей турнир бардырылгъанды. Эришиуге Север-Кавказ эм Юг федеральный округладан бла Азербайджандан 360 жаш спортчу къатышхандыла.

Анда кесини жыл сан эм ауурлукъ категориясында Тырныаузну 5-чи номерли гимназиясыны окъуучусу, Элбрус районну сабий-жаш тёлю спорт школуну келечиси Аслан Толов ючюнчю болгъанды. Дагъыда Локияланы Элдар бла Къудайланы Магомет да бир ненча сермешде хорлагъандыла.

Спорт школну тамата тренери Локияланы Юрий айтханнга кёре, турнирге къатышханланы асламы быллай уллу эришиулеге биринчи кере къатыша эдиле. Гёжефлеге Дагъыстаннга барыргъа ахча болушлукъну район администрация этгенди.

ТАЛАЛАНЫ Анатолий.

Ыйыкъгъа гороскоп

1–чи апрельден 7–чисине дери

Къочхарла. Ыйыкъны ал кезиую сёлешиулеге эм юрист ишлени тамамларгъа жараулу кезиудю. Байрым кюн айтырча къыйын боллукъду, алайды да, ол кюнде ишге артыкъ эс буругъуз.

Танала. Иги кесеги ашыкъмай ишлерча кезиу боллукъду. Кертисин айтсакъ, баш кюн къыйыныракъ боллукъду, ишге тири узалсагъыз, ол болумдан чурумсуз къутуллукъсуз. Байрым эм шабат кюнледе уа ишни иги бардырыр ючюн къыйналыргъа тюшерикди.

Эгизле. Боюнугъузгъа салыннган борчланы айыпсыз тамамлар ючюн, кесигиз кесигизни кёллендирирге керексиз. Орта кюнден ары иги кезиу башланырыкъды. Бараз эм орта кюнледе ахча бла байламлы иги хапар келликди. Солуу кюнледе абадан жууукъларыгъызгъа эс буругъуз, айтханларына да къулакъ салыгъыз.

Айрычабакъла. Шёндю сизни алгъа итиниуюгюз жанлы боллукъла табыллыкъдыла. Ёз планларыгъызны уа арт болжалгъа салсагъыз игиди. Орта эм байрым кюнледе ахшы хапарла эшитириксиз - эртteден бери да сакълап тургъан ишигизни юсюнден. Солуу кюнледе тенглеригиз, шуёхларыгъыз бла бирге солугъуз.

Асланла. Ыйыкъны ал кюнлери жетишимли боллукъдула. Орта кюн – осал кюндю, ол себепден магъаналы план этмегиз. Ыйыкъны къалгъан кюнлери уа сиз мурат этгенча барлыкъдыла, файдачыкъ да келтирликдиле.

Къызла. Ыйыкъны аллы жетишимлени кезиую боллукъду. Бараз кюнден сора атлары айтылгъан адамла бла тюбеширiксиз, аланы болушлукълары бла къуллукъда алгъа атламла этериксиз. Солуу кюнлеригиз да къууанчлы боллукъдула.

Базманла. Уакъ затлагъа эс буругъуз, ала ишигизде бек керек боллукъдула. Бараз кюнден сора сиз муратыгъызны, ишге кёз къарамыгъызны оноучугъа айтыгъыз, ишде кётюрюлюрге сюе эсегиз.

Акърапла. Ыйыкъ бек иги кезиудю тепдирилмезлик ырысхыны сатып алыргъа неда сатаргъа. Бараз эм орта кюнледе ахча къоллу болургъа боллукъсуз, аны ашыгъышлы къоратмазгъа кюрешигиз. Ыйыкъны ахырында ишде сизге тырман этерикдиле, анга эс бурмагъыз.

Садакъчыла. Акъыл жаны бла бек тири боллукъсуз. Бараз эм орта кюнледе уа тырман этерикдиле сизге, нек этгенлерин да толу айтмай. Анга къаты жууап этмегиз, ишни болумун ангыларгъа кюрешигиз.

Текемюйюзле. Кёлленіулюк ыйыкъны ал жарамында къыйын болумладан къутулургъа болушурукъду. Керек заманда сизге да кёпле болушхандыла. Не десек да, этген ишигизни, жетишимлеригизни эслемей къоярыкъ тюйюлдюле, къадар да аллай ишлеге себеплик этмей къоймайды.

Суукъуйла. Ыйыкъны ал кезиуюю эсигизде болмагъан иги хапар бла къууандырлыкъды. Орта эм байрым кюнледе ишде сынаула эте кюрешмегиз. Солуу кюнле сизни эсигизде болмагъан затла бла къуандырлыкъдыла.

Чабакъла. Сизни ишлей билгенигиз ыйыкъны ал жарымында бек керек боллукъду. Бараз кюнден сора магъаналы предложенияла этилликдиле. Билимни ёсдюрюрге бу ыйыкъ бек иги кезиудю. Солуу кюнлени шош эм ашыкъмай ётдюрюгюз.

УЧРЕДИТЕЛЬЛЕ: КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редактор
АТТАЛАНЫ Жамал

РЕДКОЛЛЕГИЯ:
БЕППАЙЛАНЫ Муталип (баш редакторну орунбасары), КЪОНАКЪЛАНЫ Хасан (баш редакторну орунбасары), ТЕКУЛАНЫ Хауа, ТОКУМАЛАНЫ Хусейн, ТОКЪЛУЛАНЫ Борис (жууаплы секретарь).

ТЕЛЕФОНЛА:
Редакторну приёмныйи - 42-63-01. Баш редакторну орунбасарлары - 42-38-21, 47-26-22. Жууаплы секретарь - 42-66-85.
Секретариат - 40-93-62. Корректорла - 42-63-52.

РЕДАКЦИЯНЫ БЁЛЮМЛЕРИ:
Жамауат-политика бёлюм - 42-67-68,42-24-02.
Экономика бёлюм- 42-66-73.
Культура бёлюм - 42-75-82.
Социальный политика бёлюм - 42-66-76, 47-27-59.
Жангылыкъла эм спорт бёлюм - 47-26-39, 42-66-71.
Письмола эм реклама бёлюм - 42-37-94.
Тилманчла бёлюм- 47-31-28.
Сурат алыучула- 42-68-72, 42-66-76.
Бухгалтерия - 42-30-87.
Операторла - 47-26-28, 42-39-65.

Редакция авторла бла къагъыт жюрютмейди. Къол жазмалагъа рецензия этилмейди эм ала артха къайтарылмайдыла. Газетде басмаланнган материаллада айтылгъан оюмла редакцияны оюму бла келишмезге боллукъдула. Алада айтылгъан хар зат ючюн Россей Федерацияны Басманы юсюнден законуна тийишлиликде материалланы авторлары кеслери жууаплыдыла.

Редакция авторладан 400 газет тизгинден (машинка бла жазылгъан 5-6 бет) кёпню алмайды.

Газет Басманы эм асламлы информацияны эркинликлерин къоруулау жаны бла Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-чю июньда регистрация этилгенди.
Регистрация номер —Н—0066. Индекс - 51532

Газетни басмагъа КъМР-ни Асламлы информация органла, жамауат эмда дин организацияла жаны бла министерствосуну компьютер службасы хазыр этгенди.

Газет "Тетраграф" ООО-ну типографиясында басмаланнганды. Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 33

Газетлени иелерине тапдырыу ючюн КъМР-ни почта связыны федеральный Управлениясы жууаплыды. Телефонла: 76-01-28, 76-01-10

Газетлени розницагъа сатыу ючюн КъМР-ни "Роспечать" акционер обществосу жууаплыды. Телефон: 42-69-34

Номерге графикге кёре 19.00 сагъатда къол салынады. 20.00 сагъатда къол салыннганды

ГАЗЕТНИ НОМЕРИН ЧЫГЪАРГЪАНЛА:
Къонакъланы Хасан - дежурный редактор; Кетенчиланы Зульфия - жууаплы секретарьны орунбасары; Зезаланы Лида (1, 2, 3-чю бетле), Бийчеккуланы Жаннета (4, 5, 6-чы бетле) - корректорла.

Тиражы 2660 экз. Заказ № 808

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬНИ АДРЕСИ:

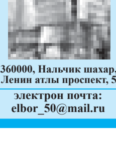

360000, Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 5
электрон почта: elbor_50@mail.ru